

HLA SA TEL

ZPRAVODAJ
MĚSTSKÉ
ČÁSTI
PRAHA 15

ČÍSLO
2022
ROČNÍK 28
NEPRODEJNÉ

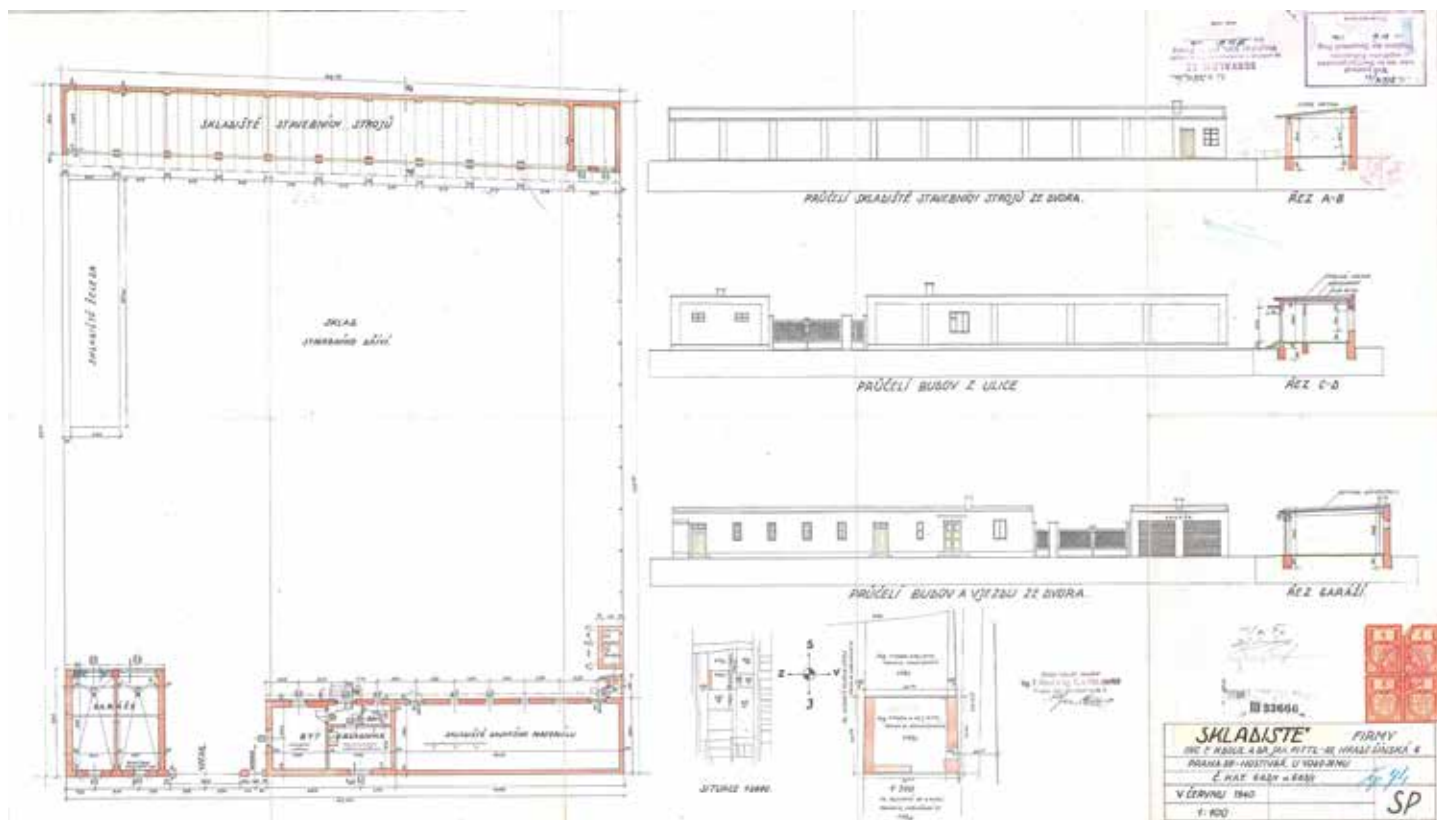
11

WWW.PRAHA15.CZ

REGISTRACE
DO MOBILNÍHO
ROZHLASU

STR. 7-8

PRAHA 15
hraje všemi barvami

Architektura v Hostivaři – Díl 21. Papírny Karel Hlavatý – Úspěch začíná odvahou

Hlavatého moderní hostivařská továrna sídlila v dnešní ulici V Chotejně, kde kdysi bývaly jen mělké bažiny

Mnoho podnikatelů postavilo své živnosti na drobných věcech naší běžné potřeby, takových, o nichž často ani nepřemýšlíme, které dokonale splynou s každodenností. Přitom jejich výroba právě proto může znamenat úplný zlatý důl. Dnes jeden takový důl otevřeme v podobě papíren Karla Hlavatého.

Bylo horké letní odpoledne a knihař Karel Hlavatý, který právě šel po jedné z rozpálených plzeňských ulic, měl jistě chuť zchladit své útroby. Snad by si dal nejráději půllitr místního prazdroje, ale možná by stačilo alespoň trochu vanilkové zmrzliny. Pravděpodobně by to dokonce v onu chvíli vyhrála zmrzlina, protože bezmyšlenkovitě zavadil pohledem o pohozený papírový tácek, na kterém se tehdy prodávaly a díky kterému se mu ona představa uhnízдила v mysli. Jenomže potom lahodnou mraženou smetanu odsunul bleskový nápad. Karel Hlavatý se sehnul pro pohozený papírový tácek a obrátil jej několikrát v rukou. Nebyl na něm žádný název firmy, jež ho vyrobila, žádný znak ani symbol člověka, který konzumaci zmrzlin nepřímo zprostředkoval. To knihaře překvapilo...

Nápad Hlavatému nešel z hlavy, a tak se zastavil u místního cukráře, aby se jej zeptal, odkud že vlastně podobné tácky kupuje. „Je to bída,“ dozvěděl se, „musejí se objednávat z nesmírné dálky, protože je v Čechách prostě nikdo nedělá.“ Skutečně? Podivil se pan Hlavatý a jeho

knihvazačskému obchodu bylo rázem odzvoněno. Psal se rok 1900.

Umělé knihařství

Karel Hlavatý se narodil v Plzni 31. března 1870. Už jako třináctiletý chlapec nastoupil do učení v místní knihařské firmě Kohout a po třech letech řemeslo ovládl natolik, že se vydal do světa, aby si znalosti a schopnosti vybrousil. Nějakou dobu strávil ve Vídni, pracoval i v Praze a nakonec ve svých třiaadvaceti založil v rodné Plzni první malou firmu. Sídliла kousek od soutoku Radbuzy a Mže v tehdejší Andělské ulici (později se stěhoval do Martinské a do třetice do Čelakovského ulice). Peněz na rozjezd mnoho neměl, sotva sto zlatých, zato měl dvě sestry, které jeho odhodlání a vášni uvěřily a půjčily mu na rozjezd podnikání. Litovat toho nikdy nemusely.

Hned v roce 1893 Hlavatý najal dva dělníky a jednoho učně. Na štít nechal napsat „Umělé knihařství a ústav ku zlacení“, přičemž slovo umělé pochopitelně čtème ve smyslu „umělecký“. Od počátku pan mistr vedle knih pracoval s papírem i v jiných směrech, vyráběl například kapesní kalendáře, taneční pořádky pro dámy, pevné papírové krabice s ocelovými rohy nebo všemožné reklamní předměty, z nichž některé byly pro větší odolnost potažené celuloidem. K jeho nabídce patřily školní sešity, účetní knihy, různá alba nebo pasparty. Obchody šly slušně, Karel Hlavatý začínal být v oboru stále váženější,

Když knihvazač Karel Hlavatý našel roku 1900 pohozený papírový podtácek a zjistil, že je v Čechách nikdo nevyrábí, změnilo to jeho život k nepoznání

a dokonce se stal soudním znalcem v odvětví papírnickém. Ale pořád tomu chyběl ten správný tah na bránu.

Papírové krabice s ocelovými rohy patřily k nejprodávanějším výrobkům továrny Karla Hlavatého

Láska a poctivost

To už jsme v roce 1900 a u slavného příběhu s papírovým táckem povalujícím se na plzeňské ulici. Kdo ví, jakým směrem by se podnikatelský duch zakladatele firmy ubíral, kdyby mu tato naprostá náhoda nezměnila život. V papírových talířích a táccích, potažmo ve výrobcích pro cukráře ležela přímo zlatá žíla, jež firmu brzy posunula o míle kupředu. Už roku 1901 Hlavatý modernizoval a elektrizoval zázemí výrobní dílny,

všechny stroje na skládání krabic, stejně jako řezačky či sešíváčky začala pohánět neviditelná elektrická síla, kterou u nás krotili vynálezci jako František Křížík nebo Emil Kolben. Zakladatel firmy pečlivě sledoval vývoj moderních strojů a neváhal do nich investovat nemalé částky, které se mu nutno říct mnohokrát vrátily.

Pro firmu navíc došlo k tehdy ještě netušenému zásadnímu kroku – Karel Hlavatý se oženil a brzy se jeho rodina rozrostla o Karla juniora a Aloise, dva bratry, kteří firmu jednou převezmou a rozšíří. „Od roku 1904, kdy se otec oženil, datuje se pravý rozkvět naší firmy,“ napsali bratři po mnoha letech do své inzerce. „Láska k ženě a rodině – poctivost k spolupracovníkům i zákazníkům, to jsou pilíře, na kterých byl náš podnik vybudován.“ Již v roce 1907 Karel Hlavatý vyrobil svůj miliónový talířek pro cukráře. Firma se postupně stává největším dodavatelem tohoto zboží nejen u nás, ale v celé rakousko-uherské monarchii. Postupně přibírá další síly, roku 1914 má dvanáct dělníků. Provoz nedokáže zásadně ohrozit ani válka, ba naopak – Hlavatý sebevědomě v době vrcholících bojů a v předvečer zhroutení císařství rozhodne o dosud největším kroku své kariéry. Roku 1917 celou firmu přestěhuje z Plzně do emporia vlasti, do Prahy, přesněji do Budečské ulice na Královské Vinohrady, které si sice na připojení ku Praze musí ještě pět let počkat, ale po zbourání hradeb je všichni beztak už jako pražskou čtvrt vnímají.

Pět vagonů stěhuje firmu

Velikost Hlavatého papírny dokazuje stěhování podniku lépe než co jiného. Majitel musel najmout pět železničních vagonů, které zaplnil do posledního místa svými stroji i materiálem a vydal se do nové etapy podnikatelského boje. Později bude říkat, že v Praze vlastně začínal podruhé znovu od píky, ale slova jsou to přece jen mírně nadnesená. Hlavatý byl po téměř čtvrt století v oboru prvotřídním profesionálem a znal své řemeslo jako málokdo. Brzy postavil novou dílnu s novými silami a neustával modernizovat firmu ve všech směrech. Kupříkladu tradiční dvoukoláky pro rozvoz materiálu skončily v kůlnách a roku 1922 Hlavatého papírnické zboží poprvé začal rozvážet nákladní automobil.

O další tři roky později podnikatel zakládá speciální oddělení označené písmeny NN, jež mají označovat spojení „nové nápady“. „Budujeme oddělení novinek: co se kde ve světě papíru objeví užitečného, přinášíme ve vlastní úpravě, vhodné pro naše poměry, průmyslovým závodům, obchodům, živnostem i domácnostem...“ píší v propagačních materiálech. Součástí oddělení je i laboratoř, která hledá nové cesty a úpravy papíru. Populární se tehdy stává zejména jejich vlnitá lepenka značky Amera, kterou začali vyrábět pod dojmem podobných výrobků vystavených na mezinárodním veletrhu v Drážďanech.

To už ale prostory v Budečské nepostačovaly a roku 1928 papírny zakoupily větší dům v Lublaňské ulici, kam se nastěhovalo veškeré

Pevný a omyvatelný papír Lakolík byl vůbec největším úspěchem podniku a nechyběl snad v žádné rodině, dal se použít i jako ubrus nebo tapeta

zázemí firmy i s dílnami. Na stěnu nechal Karel Hlavatý umístit své krédo. „Úspěch začíná odvahou!“ Po boku otce se tehdy začínají zapojovat do práce i jeho synové, což panu Hlavatému vynese titulování „senior šéf“.

Lakolík

Roku 1931 Hlavatý přijdou s trhákem, jímž se stává „papírový koberec“ značky Lakolík, posléze upravený na zvukomalebnější Lakolík. Speciální stroj pro jeho výrobu zakoupili továrníci v Lipsku a museli kvůli němu přebudovat dílnu, aby jej vůbec mohli uvést do provozu. Ale vyplatilo se. Lakolík byl pevný, lakovaný a omyvatelný úklidový papír vyráběný v hezké úpravě, hodil se nejen na zem, ale i jako tapeta nebo ubrus. Novinky brzy ze strojů vyjžděly celé kilometry a po cukrářském zboží se stal dominantním sortimentem firmy.

NN, oddělení nových nápadů, zatím experimentuje s voskovanými papíry a ukazuje novou cestu. K té je ale zapotřebí větších výrobních prostor, které ani dům v Lublaňské ulici nemůže poskytnout. Společnost má sice přidomek „továrna na zpracování papíru“, ale na Vinohradech jsou pořád spíš jen dílny než skutečná továrna. Je čas hledat místo na další výrobní prostory. A jak je to v našem seriálu už pravidlem, oči otce a synů Hlavatých se pomalu otáčejí k Hostivaři, kam se s nimi vydáme v příštím díle i my...

● Lukáš Berný

K 50. výročí firmy připravili Hlavatí originální sérii padesáti reklam otiskovaných v denním tisku, kde odlehčenou formou připomínali každý rok své historie